Начини да насърчим детето да чете

Децата, които могат да четат, но не го правят…

Проучванията показват същото, което и здравият разум ни подсказва: Колкото повече децата четат, толкова по-добре се справят и толкова повече удоволствие изпитват от четенето.

За съжаление, обратното също е истина. Децата, които четат много малко, обикновено притежават слаби умения за четене. Четенето за тях се превръща в борба и те го избягват винаги, когато е възможно.

Има ли нещо, което можете да направите, за да насърчите децата си да четат? На първо място, полезно е да знаете причините, поради които детето не харесва или отказва да чете. Тези причини може да ви помогнат да решите какво ще работи най-добре като мотивация за него да открие или преоткрие колко забавно може да е четенето.

Защо някои деца не обичат да четат?

Някое от тези твърдения звучи ли ви познато? Това са причините, които децата често изтъкват, за да не четат:

„Скучно е.“ Не се отчайвайте, ако това е отговорът на децата ви относно онова, което им дават да четат в училище. Вкъщи можете да ги запознаете с други материали за четене, по-тясно свързани с техните интереси.

„Нямам време.“ Децата са заети. Училището, приятелите, спорта, домашните, телевизията и домашните задължения – всички те се конкурират за времето им. Някои деца имат нужда от вашата помощ, за да подредят графика си и да включат в него време за четене.

„**Прекалено е трудно.“** За някои деца четенето е бавен, сложен процес. Ако детето ви изпитва трудности да чете, говорете с учителите му. Попитайте как можете да намерите интересни книги и материали, написани на ниво, което съответства на възможностите му за четене.

„**Не е важно.“** Често децата не оценяват как четенето може да бъде целенасочено или от значение за живота им. Родителите могат да се ангажират да намерят материали за четене по теми, които са важни и интересни за децата им.

„**Не е забавно.“** За някои деца и особено тези, които срещат трудности при четенето, книгите предизвикват безпокойство. Дори за деца с добри умения за четене, натискът в училище и в дома, който набляга на четенето по задължение може да направи четенето скучно. Нашият съвет: Отнемете напрежението от четенето, така че децата ви да могат да се забавляват. Ако някой друг в семейството ви е имал проблеми с четенето, има по-голям шанс децата ви да изпитат същите трудности. Говорете със специалист или с учителите на децата, ако имате съмнения за проблем с четенето.

Какво няма да помогне?

По думите на родители, следните тактики само затвърждават нежеланието и съпротивата на детето да чете:

"Четене на конско". Избягвайте лекции за стойността и важността на четенето, както и принуждаването на дете, което не чете. Детето ви са́мо ще негодува.

Подкупването. Въпреки, че няма нищо лошо в това да възнаграждавате усилията на детето да чете, не искате то да очаква награда след всяка прочетена книга. Когато е възможно, предложете друга книга или списание (по избор на детето) заедно с похвалните думи. Можете да давате и други значими награди, когато има повод, но ги предлагайте все по-рядко. С течение на времето, детето ви ще преживява самото четене като награда.

Осъждането на работата на детето. Разграничете работата за училище от четенето за удоволствие. Подпомагането на детето да се наслаждава на четенето е полезно само по себе си.

Критикуването на избора на детето. Да четеш почти всичко е по-добре от това да не четеш нищо. Въпреки, че може да чувствате, че детето ви избира книги, които са прекалено лесни или които се отнасят към темите твърде несериозно, крийте разочарованието си. Четенето на всяко ниво е ценна тренировка и успешното четене помага за изграждането както на увереност, така и на умения за четене. Ако различията ви са просто въпрос на личен вкус, уважавайте правото на детето да има собствени предпочитания.

Създаване на нереалистични цели. Наблюдавайте за малки признаци на напредък, вместо за драматични промени в навиците на детето за четене. Не очаквайте неохотен читател да завърши книга за един ден. Може би за седмица, с внимателно поощряване.

Когато превърнем четенето в голяма работа. Не превръщайте четенето в кампания. Под натиск, децата могат да четат само, за да задоволят родителите, а не себе си, а могат и да се обърнат и да откажат да четат изцяло.

20 начина да насърчите децата да четат

Вече ви казахме защо някои деца не обичат да четат и какво другите родители вярват, че не помага за промяна на мнението и нагласата на децата.

Ето няколко начина да превърнете нежеланието на младите читатели в ентусиазъм:

1. Потърсете неща, които децата ви може да пожелаят да прочетат. Използвайте хобитата и интересите им като отправни точки.

2. Оставете всякакви видове материали за четене като книги, списания и цветни каталози на видни места в дома си.

3. Забележете какво привлича вниманието на децата ви, дори и когато просто разглеждат снимки. След това градете върху този интерес, прочетете нещо подбрано на глас или просто се върнете вкъщи с повече информация по въпроса.

4. Нека децата ви виждат, че четете за удоволствие през свободното си време.

5. Водете децата си в библиотеката редовно. Заедно се запознайте с детската секция. Попитайте библиотекаря за книги и списания, на които децата ви може да се насладят.

6. Представете четенето като дейност с цел – начин за събиране на полезна информация за, да речем, изработка на хартиени самолети, идентифициране на кукла или печат в колекцията на детето, или планиране на семейна активност или ваканция.

7. Насърчавайте по-големите деца да четат на по-малките си братя и сестри. По-големите деца обичат да демонстрират възможностите си.

8. Играйте игри, които са свързани с четене. Проверете дома си за игри, които се играят с буквени плочки или зарове, или бордови игри, които изискват от играчите да четат пространства, картички или упътвания.

9. Можете по време на вечеря, докато вършите домашните си задължения или в друга неформална обстановка, да споделяте реакциите си по повод нещата, които четете, и да насърчавате децата си да правят същото.

10. Отделяйте редовно време за четене в семейството, отделно от подготовката за училище – 20 минути преди лягане, точно след вечеря или което време се вписва най-добре в графика на семейството. Дори 10 минути на ден свободно четене може да подобрят уменията и навиците на дедето ви за четенето.

11. Четете на глас на вашето дете, особено, ако то е обезкуражено от собствените си умения да чете. Удоволствието да ви слуша да четете, вместо да се бори само, може да възстанови първоначалния ентусиазъм на детето за книги и четене.

12. Насърчете детето да чете на глас вълнуващ откъс от книга, списание или дори виц. Когато децата четат на глас, рядко чувстват, че трябва да прочетат всяка дума правилно. Дори и добрите читатели пропускат или произнасят някоя дума грешно понякога.

13. Когато има повод за подаряване на подаръци, подарявайте книги и списания, които отговарят на текущите интереси на детето ви.

14. Отделете специално място, където децата да държат собствените си книги.

15. Запознайте децата с книгоразделителя. Напомняйте на малчуганите, че няма нужда да завършват цялата книга на един дъх; можете да спрете след няколко страници или една глава, или да продължите от там, където сте спрели предния път. Не убеждавайте детето си да завърши книга, която не харесва. Препоръчайте му да остави книгата и да опита друга.

16. Зарадвайте децата си с вечер на смях и забавление с участието на книги. Много деца (също и родители) приемат четенето като сериозна активност. Книга-шега, история, разказана в гатанки или смешен откъс, прочетени на глас, може да разкрият една друга страна на четенето.

17. Допълнете приятните преживявания на детето от четенето. Например, ако детето ви е харесало книга за динозаври, заведете го в природо-научния музей.

18. Предлагайте други специални стимули, за да насърчите четенето. Позволете на детето да остане будно вечер още 15 минути, за да довърши главата; обещайте му да го заведете на кино, ако прочете книгата, върху която е базиран филмът; освободете го от някое домашно задължение, за да намери време за четене.

19. Ограничете времето на децата пред телевизора в опит да намерите време за други дейности като четене. Но никога не използвайте гледането на телевизия като награда за четене или като наказание при отказ да го направи.

20. Не всяко четене се случва между кориците на книга. Какво ще кажете за менюта, пътни знаци, етикети на храни и нотни листове? Възползвайте се от безбройните спонтанни стимули за четене по време на натоварен ден на семейството.

– Хайде, детето ми, ела да почетем заедно!

Родителите и насърчаване на четенето

Добре е, когато децата четат много и с удоволствие. Но как да ги убедим да го правят? И могат ли родителите да им повлияят някак си в тази насока? Ето един преглед на аргументите:

Четенето е добро за децата – факт, относно който детските педагози са единодушни. Тези деца, които изпълнени с въодушевление още от ранна възраст поглъщат роман след роман, разказват историите, доизмислят ги, пишат продължения и собствени творби – те се занимават с въпроси, които най-вероятно не срещат в ежедневието си. При това те непрекъснато доразвиват своите езикови умения.

Четящите деца използват въображението си, поставят себе си на мястото на героите на историите, и в идеалния случай се учат как хората се отнасят помежду си и как могат да бъдат разрешавани конфликтите. Но интересът към четенето и способностите за него не са заложени у децата – те трябва да бъдат създадени и поощрявани. А за тази цел важна роля играят не само учителите, а преди всичко собствените родители.

Придружители в четенето

Общо взето родителите създават първия и най-важен досег на децата с четенето, тъй като те са в контакт с децата си от първия ден в живота им, а и до юношеската възраст са техния най-важен пример за подражание.

„В психологията моделът на поведение на родителите се смята за най-решаващия фактор на влияние върху поведението на децата", посочва Петер Май от Националния институт за подготовка на учители и училищно развитие в Хамбург. ,,Така че когато самите родители вземат в ръка книга или списание и сядат да четат, те показват на децата, че четенето е важно за тях, а това поражда любопитство у децата."

И тъй като образованието не започва с постъпването на детето в училище или в детската градина, а от самото му раждане, то родителите могат още в първите му години да положат основите за изпитване на желание и удоволствие от четенето. Идеалното положение е, когато родителите и децата разговарят въодушевено и се смеят, когато играят на игри с пръсти и пеят песни, разглеждат заедно първите книжки и посещават заедно библиотеки. Според Май съвместното разглеждане на книги с картинки и четенето на глас „са приятни форми на взаимодействие, които показват на децата, че книгите са важни, защото доставят радост и забавления на тях, на родителите им, а също и на баби и дядовци, братя и сестри."

Да бъдеш по-добър пример

Действителността обаче показва, че такова едно отношение към четенето съвсем не е нещо самопонятно в семействата. Вместо това учителите се оплакват от деца, които въобще не се интересуват от книги и в добрия случай неохотно и с големи усилия успяват да прочетат задължителните четива за уроците, но след това с нетърпение се връщат отново към седенето пред телевизора или играенето на компютърни игри.

Първото проучване за четенето на глас на децата извършено от фондация „Четене" (Stiftung Lesen) през 2007 г., стига до резултатите, че 42 процента от всички родители на деца в предучилищна възраст четат много рядко или въобще не четат на децата си.

Какво е нужно да правят родителите, за да помагат на децата

„Има множество причини, поради които родителите не четат на децата си: самите те не четат, не им харесва да четат на глас или не виждат смисъл в това. Някои родители не намират свободно време за това или пък се чувстват прекалено стресирани от ежедневието", смята Карин Котш, която в много страни по света вече е провеждала обучения и уъркшопове на тема четене на глас и поощряване на четенето. Други просто през детството си не са разбрали, колко хубаво може да бъде да чуеш една история. А има и такива, които смятат, че няма смисъл да четат на децата си, тъй като от опит знаят, че те така или иначе никога не ги слушат."

Трябва да бъдат добавени и тези родители, които като ученици са претърпяли разочароващи неуспехи при четенето, а някои от тях и до ден днешен не могат да четат правилно.

Множество решения

Дневните центрове за деца, училищата, библиотеките и други институции са осъзнали тези проблеми и вече са обвързали по различни начини своите дейности с насърчаването на четенето и с работа с родителите.

,,Например, когато децата разработват театрална или радио пиеса по някоя книга, могат да я представят пред родителите си в училището", смята Свен Никел - специалист по езикова и литературна дидактика към Бременския университет. ,,Дори и родителите, които имат негативен опит от училище и в

много случаи отбягват да посещават училищата на децата си, при такива поводи идват с удоволствие.”

При четенията родителите имат възможност да открият или преоткрият собственото си увлечение по разказаните истории. На информационни срещи те могат да се информират за това, защо въобще четенето на глас има смисъл, кои книги за каква възраст са подходящи и как децата могат да бъдат мотивирани да слушат внимателно.

5 начина да отгледате дете, което чете книги

Родителите могат да формират любовта към четенето у децата си

Повечето майки искат децата им да четат книги. Значителна част от ранното образование е свързана с уменията за четене – от научаването на азбуката до фонетичните умения. Но четенето – от научаването до превръщането в ненаситен читател – е повече от това, на което учат децата ни в училище. Важно е също какво децата виждат вкъщи. Родителите играят ключова роля дали децата им ще заобичат книгите.

Четенето започва вкъщи, дълго преди децата да тръгнат на училище. Те още от ранна възраст усещат как ние сме настроени към четенето. Ако им покажем, че го възприемаме като приятно изживяване – дори като приоритет – то нашите деца също може да погледнат на четенето по този начин.

Книгите вкъщи

Да, дори само да имате книги в дома си, това показва на децата още от ранна възраст, че четенето е важно. Оставете ги да разглеждат книгите, независимо детски или други, и да си изградят усещане как изглеждат думите на страниците. Така на децата ще им става все по-удобно да свикват с формата на буквите и думите. Това не гарантира, че детето ви ще започне да чете по-рано, но със сигурност ще се почувства комфортно с идеята за четенето като цяло.

Отделяйте време за четене всеки ден

Отделяйте време всеки ден да четете със и на детето си – и не само преди лягане. Направете времето за четене част от ежедневието си – всеки

следобед, или всяка сутрин веднага след ставане или през която и да е друга част от деня. Това е сигнал за детето ви, че четенето е част от живота, не е нещо специално или необичайно.

Бъдете пример

Ако искате детето ви да си създаде редовни навици за четене, и вие трябва да имате такива. Четете редовно (извън времето, през което четете със и на детето) и четете разнообразни книги – и художествени, и нехудожествени. Да, можем да получаваме много информация през Интернет, а и вече има електронни книги, но понякога няма нищо по-хубаво от това да хванете книга в ръцете си, да разгръщате страниците и да се връщате назад от време на време. Нека децата...

... ви разберат колко наистина обичате книгите.

Окуражете и партньора си да прави същото. Също толкова важно за децата е да виждат как бащите им четат редовно. Четенето не бива да се асоциира само с единия пол!

Редовно посещавайте местната библиотека

Местната библиотека е, разбира се, огромен източник. Извадете на децата си тяхна собствена карта за библиотеката. Нека прекарването на повече време в библиотеката се превърне в награда.

Направете книгите редовен подарък

Поводите за подаряване на подаръци са перфектното време да поддържате любовта към четенето. Може да си създадете традиция да подарявате на детето си хубава класическа книга за всеки повод като по този начин ще му помогнете да си създаде голяма лична библиотека.

Как да създадем у детето интерес към четенето

Какво да правите, когато детето ви не иска да чете?

Има едно просто правило – не го карайте насила.

В днешно време, родителите твърде притеснено анализират децата и правят сравнения със своето детство. „На твоите години, да знаеш колко книги

бях прочел!“, „Виж – запазил съм за теб цялата си колекция детски книжки – ще ги прочетеш ли някога?“, „Знаеш ли кой е Жул Верн, чувал ли си за Карлсон?“. Въпроси, които често спират пред стена от детско мълчание и подхранват родителските тревоги.

Но психолозите не споделят изцяло това притеснение и дават няколко прости съвета, които да наклонят везните в полза на четенето.

• Започнете да четете на мъничето, докато още не умее да говори. А когато порасне и започне да чете само, съхранете ритуала „следобедно четене“ или „четене преди сън“. Четете заедно с детето на глас, разпределяйте си роли на различни герои – нека четенето стане забавна игра.

• Използвайте психологическия принцип на „незавършеното действие“ – четейки на глас, прекъснете на най-интересното място /ах, прощавай, но трябва да приготвя вечерята, затова спираме тук/ и оставете детето насаме с книгата. По-късно се поинтересувайте и го питайте, дали е разбрало какво се случва по-нататък в приказката, защото и на вас ви е много интересно.

• Четете своята книга на глас, докато детето е наоколо. То трябва да почувства и види, че това ви е приятно. Тогава само̀ ще прояви желание да опознае това удоволствие. Примирете се, че то вероятно няма да прочете цялата книжка, ще предпочита комиксите или по-кратките текстове. Предложете му, само̀ да съчини разказ или история в картинки и му помогнете, ако се затруднява.

• Абонирайте го или редовно му купувайте списания, които провокират интереса на детето – спортни, с автомобили, за животни. Списанията по-лесно улавят вниманието на малките, а преходът към книжките след това е по-лесен.

• Опитайте различни жанрове – хумористични, детективски, фантастични, приключенски истории. Така детето по-лесно ще открие какво е по вкуса му.

• Направете малка детска библиотека в стаята му – така ще има пред очите си интересен избор и никога няма да скучае.

• Ходете заедно в книжарниците – децата бързо се ентусиазират и са любопитни, когато разполагат с разнообразни предложения.

• Не заставяйте децата да дочитат докрай книга, която им е скучна. Не питайте контролиращо какво е разбрало детето от книгата и какво му е

харесало. Формулирайки своите читателски впечатления, децата ги опростяват и ги превръщат в схеми.

• Когато обсъждате с детето училищните му занимания, може да вмъквате и правите интересни литературни паралели: „Имаш лоша оценка по български език? Не се тревожи, ще я поправиш, Чехов е повтарял трети клас, заради слаба оценка по литература /самата истина/, пък виж какъв талантлив писател е станал“. За детето ще бъде и поучително, и любопитно да узнава отговорите на своите въпроси чрез писателите и по-често ще си общува с тяхното творчество.

Как да мотивирате детето да чете

Четенето е най-голямата магия. Чертички и кръгчета могат да предадат цялото знание на света, да вдъхновят, да разплачат, да трогнат, да издигнат или да принизят.

Четенето е най-лесният начин за пътуване във времето и в светове, които още не съществуват.

Как обаче да го обясним на детето, за което четенето е просто задача от училище, като на всичкото отгоре предложените книги и уроци невинаги отговарят на личните му интереси?

Ще ви предложим няколко съвета за превръщане на четенето от мъчение в забавление.

Ако искате то да чете, четете и вие.

Книгите и четенето трябва да са част от живота, не само училищно занимание. Ако вие четете, детето ви ще прави същото.

Нека ви вижда с книга в ръка често, разказвайте му интересни истории, които сте прочели като деца, покажете му, че гледането в екрана на компютъра всъщност е безкрайно четене – включително и надписите на филма.

Разпитвайте го за интересите му, коментирайте, а накрая му предложете да прочетете нещо повече в Интернет или в енциклопедията за темата, която го вълнува.

Така ще разбере, че с четене ще научава повече неща за интересни теми.

Говорете с ентусиазъм за училището и за ученето на уроците. Да, знаем колко е трудно, особено при сегашните учебници, пълни с трудни за възприемани термини, но заедно с учителите сме длъжни да помогнем на децата си да преборят трудностите и да не убием в тях вроденото желание за учене.

Карайте детето си да ви разкаже какво е прочело, но не за да го изпитате, а защото на вас ви е интересно какво се случва в книгата му. Така ще му помогнете да премине от механично четене към изграждане на образи чрез думи.

Помолете го да ви чете докато готвите, например, но отново не като изпит, а като начин за забавление.

Дайте му възможност само да избира книгите си. И която и книга да избере, винаги го поощрете за избора му. Няма „сериозни“ и „несериозни“ книги. Важно е самото четене, докато се превърне в нужда, вътрешно желание и потребност.

С времето детето ви ще формира собствен вкус, но това е възможно, само ако чете разнообразна литература.

Карайте го да ви чете важни за ежедневието неща. Например – какво съдържа някой продукт в магазина или какво пише на бележката от домоуправителя.

Така детето ви ще разбере, че четенето има и практическо приложение.

Четенето е здравословно.

Четенето е здравословно, защото подобрява мисълта и намалява стреса.

На много хора четенето на книги им служи за "бягство от ежедневието" след училище или работа.

Литературата, независимо от жанра има благоприятен ефект върху мозъка. Затова за всеки, който иска да подобри мисловните си процеси, психологически и когнитивно, четенето трябва да е в списъка на неговите хобита.

Ето 10 причини защо четенето е "здравословно":

1. Помага за обучение през целия живот.

Четенето стимулира мозъка за по-лесно приемане и обработване на нова информация.

2. Четенето развива креативността.

Когато преподавателите на "Awolowo University" в обучителните програми въвели образователни комикси, те забелязали, че изображението в съчетание с думите действа стимулиращо на студентите – дори повече от самата снимка на страницата на книгата. Ползите, произтичащи от четене на комикси, обикновено се пренебрегват, а комиксите увеличават творчеството.

3. Четенето развива красноречието.

Хората, които обичат да четат имат по-богат речник от хората, които не четат. По-добрият речник не предполага добри комуникативни умения, но богатството на речника се увеличава пропорционално с четене на литература и допринася за по-бързо разбиране на контекста.

4. Добри резултати в училище.

Някои ученици не постигат добри резултати въпреки своите способности. Проучванията показват, че съществува връзка между любовта към книгата и подобряване на резултатите от писмените изпити.

5. Четенето намалява стреса.

Изследване, което е било проведено от университета Sussex, доказало, че четенето на книги е един от най-ефективните начини за успокояване. Половин час четене дневно осигурява оптимална релаксация.

6. Стимулира критично мислене.

Концентрираното четене активира част от мозъка, отговорна за критичното мислене. Писането също помага за развиване на уменията, необходими при дискусия, за прилагане на качествени доводи, подплатени с факти и други подобни.

7. Четенето гради самочувствие.

"Начетеността" изгражда самочувствие, особено при малките деца и децата в началните класове.

8. Изгражда отношения между родители и деца.

Децата и родителите, които заедно четат на глас, създават по-здрава връзка от тези, които не го правят, а връзката на родителите и децата е

особено важна в изграждането на здрав и стабилен психологически профил на детето.

9. Хората, които четат, могат да слушат.

Четенето подобрява способността ни да чуваме, особено, ако четем на глас.

10. Лесна концентрация.

Въпреки че е пасивно, четенето помага на нашия ум винаги да се съсредоточи, а тази способност и концентрация помагат в други дейности.

Източници:

http://klasnabotevcite.webnode.com/about-us/

http://www.noviteroditeli.bg/da-pogovorim-zaedno/vsichki-vzrasti/zashcho-cheta-na-decata-si-vv-vseki-edin-moment

Материала подготвиха: Петя Маринова и Десислава Бейска

Провери: Диляна Гаджева